

nebezpečenstvo nebolo možné za daných okolností odvrátiť inak (napr. privolaním lekárskej pohotovostnej služby, dopravenie pacienta k lekárovi inými vozidlom).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. júla 2008, sp. zn. 6Sžo 138/2007) [32, s. 243 – 244]

Zavinenie

§ 3

Na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2 ods. 1 (pojem priestupku), § 4 (forma zavinenia), § 21 – § 50 (osobitná časť)

Komentár k § 3

Právna úprava priestupkov je postavená na *zodpovednosti za zavinenie*. Vylučuje zodpovednosť v prípadoch nezavinených osobami, ktorých zodpovednosť je predmetom skúmania v konkrétnom prípade.

Zavinenie je vzťah, ktorý *existuje v čase páchania priestupku*. [59, s. 21]

Podľa § 2 ods. 1 priestupkom je *zavinené konanie*.

Zavinenie vyjadruje vnútorný, psychický vzťah páchatela priestupku:

- k vlastnému protiprávnemu a spoločensky škodlivému správaniu a
- k jeho protiprávnemu spoločensky škodlivému následku.

Musí pokrývať aj príčinný vzťah medzi konaním a následkom konania páchatela.

Vnútorný, psychický vzťah páchatela sa posudzuje na základe prítomnosti vôle páchatela konať protiprávne a na základe prítomnosti vedomosti páchatela o tom, že koná protiprávne alebo môže konať protiprávne.

O *zavinené konanie* ide, ak mal páchatel v čase páchania priestupku aspoň vedomosť. O *nezavinené konanie* ide, keď páchatel nemal ani vôľu, ani vedomosť. [68, s. 133]

Na obsah psychického vzťahu možno nepriamo usudzovať s prihliadnutím na správanie páchatela pri páchaní priestupku a na okolnosti, za ktorých sa ho páchatel dopustil.

Z právneho hľadiska môže mať zavinenie vždy len jednu z dvoch *základných foriem* – *úmysel* alebo *nedbanlivosť*.

Pre posúdenie otázky, či v konkrétnom prípade vznikla zodpovednosť fyzickej osoby, je dôležité to, ktorú *formu zavinenia* pre naplnenie skutkovej podstaty priestupku vyžaduje zákon.

Zákon SNR č. 372/1990 Zb. v § 3 ustanovuje pravidlo, na ktorého základe sa určuje, aká základná *forma zavinenia* sa pre naplnenie konkrétnej skutkovej podstaty priestupku vyžaduje. Podľa neho musí správny orgán vždy postupovať. Pravidlo má *všeobecnú povahu*, t. j. použije sa bez ohľadu na to, či ide o skutkovú podstatu priestupku upravenú v § 21 až § 50 zákona SNR č. 372/1990 Zb., alebo o skutkovú podstatu priestupku ustanovenú v osobitnom zákone.

Podľa § 3 na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

Slová „postačí zavinenie z nedbanlivosti“ je potrebné chápať tak, že priestupok je zásadne možné spáchať úmyselne alebo z nedbanlivosti, pokiaľ zákon výslovne neustanovuje, že priestupkom je len úmyselné konanie. [12, s. 17]

Z obsahu pravidla podľa § 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. vyplýva, že vo väčšine prípadov na zodpovednosť za priestupok postačuje zavinenie vo forme nedbanlivosti. Len výnimočne zákon vyžaduje pre vznik zodpovednosti za priestupok zavinenie vo forme úmyslu (pozri napr. § 50 ods. 1, podľa ktorého „priestupku sa dopustí ten, kto úmyselne spôsobí škodu na cudzom majetku“). Taká právna úprava vo všeobecnosti je dôsledkom nižšej typovej spoločenskej škodlivosti priestupkov. V prípade trestných činov, ktoré sú deliktami s vyššou typovou spoločenskou škodlivosťou, sa uplatňuje opačné pravidlo – podľa § 17 zákona č. 300/2005 Z. z. „pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti“.

Pravidlo podľa § 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. má aj legislatívny rozmer. Ak zákon v texte skutkovej podstaty priestupku neupravuje formu zavinenia vo forme úmyslu, zo všeobecného pravidla v § 3 sa odvodí, že postačuje zavinenie z nedbanlivosti (pozri napr. § 24 ods. 1, podľa ktorého „priestupku sa dopustí ten, kto neoprávnene vykonáva obchodnú, výrobnú alebo inú zárobkovú činnosť“).

Ak osoba koná nedbanlivostne a zákon vyžaduje na zodpovednosť za priestupok zavinenie *vylučne vo forme úmyslu*, nie je naplnený štvrtý obligatórny predpoklad pre vznik subjektívnej zodpovednosti za priestupok. Osobu v takom prípade nie je možné stíhať za priestupok, lebo nie je naplnená skutková podstata takéhoto priestupku.

Ak obvinený v konaní o priestupku formu zavinenia popiera, spočíva bremeno dokazovania na správnom orgáne, ktorý priestupok prejednáva. Správny orgán musí páchatelovi zavinenie preukázať. [79, s. 42 – 43] Tejto povinnosti nie je zbavený ani v prípade, ak obvinený formu zavinenia, resp. existenciu zavinenia ako

takého nenamieta, lebo v konaní o priestupku sa uplatňuje *vyhľadávacia zásada* (pozri § 2 ods. 10 Trestného zákona).

Správny orgán je povinný zistiť formu zavinenia, ktorú zákon vyžaduje, i to, či v konkrétnom prípade existuje.

Od *formy zavinenia* treba odlišovať *mieru zavinenia* (§ 4), ktorá je kritériom:

- pre určenie druhu a výmery sankcie za priestupok (§ 12 ods. 1),
- pre rozhodnutie o upustení od uloženia sankcie (§ 11 ods. 3). [12, s. 17]

Spoluzavinenie. Týmto názvom sa v praxi označuje situácia, keď priestupok zaviní viac než jedna osoba. [59, s. 134 – 135]

Keďže podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. nejde o situáciu, keď priestupok spáchali osoby *spoločným konaním*, výsledkom *nie je jeden priestupok* dvoch a viacerých páchatelov. Zákon sa v tejto súvislosti zmieňuje o *súvisiacich priestupkoch* (§ 57 ods. 2). Páchatel súvisiaceho priestupku zodpovedá podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. za svoje konanie samostatne, lebo – podľa platnej právnej úpravy – priestupok spáchal sám.

Konanie každého páchatela súvisiaceho priestupku sa prejednáva v *spoločnom konaní* (§ 57 ods. 2) ako samostatný priestupok, aj sankcia sa mu ukladá samostatne. Správny orgán je však povinný – na základe *zásady individualizácie trestu* – pri určení druhu a výmery sankcie za priestupok podľa § 12 ods. 1 prihliadnúť aj na skutočnosť, že „páchatelovi nie je možné pričítavať k tiaži skutočnosť, ktorú sám nezavinil (nie je totiž možné trestať osobu za zavinenie inej osoby). Odborná literatúra sa v tejto súvislosti zmieňuje ako o samostatnom kritériu pre určenie druhu a výmery sankcie za priestupok – o *miere spoluzavinenia*. [59, s. 135] Toto kritérium treba odlišovať od iného kritéria – *miery zavinenia*.

Súdna judikatúra

NSS sp. zn. 5 As 35/2007: Priestupkový zákon, ale ani trestní řízení správní obecně, nezná princip „kolektivního zavinění“, resp. „kolektivní viny“. ... Jakkoli stěžovatelka i žalobce byli shodně shledáni vinnými z přestupku proti veřejnému pořádku dle § 47 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, každý se ho dopustil svým vlastním jednáním. [28, s. 25]

Úmysel páchatela nemožno v žiadnom prípade len predpokladať, ale je nutné ho na základe zistených okolností preukázať. Záver o úmysle, ak v tejto otázke chýba priznanie páchatela, možno urobiť aj z objektívnych skutočností, napr. z povahy činu, spôsobu jeho vykonania alebo z iných okolností objektívnej povahy. Úsudok o zavinení možno vyvodiť aj zo zistených okolností subjektívnej povahy, napr. z pohnútky alebo motívu činu. Tieto všetky okolnosti je však potrebné hodnotiť v ich vzájomných súvislostiach. Nemožno prikladať zásadný význam len na niektoré z nich a ostatné pominúť alebo ich do hodnotenia zahrnúť len okrajovo či izolovane a pod.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Tdo 49/2012) [71, s. 27]

Pôsobnosť zákona

§ 7

(1) Zodpovednosť za priestupok sa posudzuje podľa zákona účinného v čase spáchania priestupku; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje iba vtedy, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

(2) Páchatelovi možno uložiť len taký druh sankcie, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď sa o priestupku rozhoduje.

(3) O ochrannom opatrení sa rozhodne podľa zákona účinného v čase, keď sa o ochrannom opatrení rozhoduje.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2 ods. 1 (priestupok), § 11 (sankcie), § 16 (ochranné opatrenia), § 77 (výrok rozhodnutia), § 96a (prechodné ustanovenia účinné od 1. januára 2014), § 96b (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. februára 2014), § 98 (ustanovenie o účinnosti)

Komentár k § 7

Ustanovenia § 7 vyjadrujú všeobecnú povinnosť správneho orgánu pri prejednávaní priestupkov postupovať podľa *účinnnej* zákonnej úpravy. Predmetný príkaz zákonodarcu je premietnutím požiadavky na dodržiavanie:

- princípu *nullum crimen sine lege* (žiadny delikt bez zákona) – odsek 1,
- princípu *nullum poena sine lege* (žiadny trest bez zákona) – odsek 2.

Pravidlo sa uplatní vždy, keď v čase spáchania priestupku i v čase prejednanja priestupku správnym orgánom je účinný ten istý zákon. V súvislosti s možnými zmenami zákonnej úpravy, či už v dôsledku toho, že sa novým zákonom zruší predchádzajúci zákon, alebo sa účinný zákon novelizuje, je však potrebné vyriešiť otázku kolízie účinkov predchádzajúcej a novej úpravy, pôsobiacej na *právne vzťahy, ktoré vznikli v čase účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy a jestvujú aj v čase účinnosti novej právnej úpravy*. V takýchto prípadoch sa aplikuje zákaz retroaktivity.

Zákaz retroaktivity vo všeobecnosti zabezpečuje ochranu skoršieho správania a možnosti predvídať právne dôsledky správania v budúcnosti.

Retroaktivita je spätným pôsobením neskoršej právnej normy do minulosti. Dôsledkom retroaktivity je stav, keď sa účinky nového právneho predpisu vzťahujú na obdobie, v ktorom právny predpis neexistoval. Tým by sa však osoba ocitla v stave neistoty. Z tohto dôvodu je retroaktivita právnej úpravy vo všeobecnosti neprípustná.

Zákaz retroaktivity sa najčastejšie premieta v úprave *prechodných ustanovení zákonov*. Cieľom prechodných ustanovení môže byť úprava účinkov:

- novej procesnoprávnej úpravy,
- novej hmotnoprávnej úpravy.

V prípade novej *procesnoprávnej úpravy* sa uplatňuje pravidlo, že ak nový zákon v prechodnom ustanovení výslovne neupraví, že sa postup dokončí podľa doterajšieho zákona, postup sa dokončí podľa nového zákona. [55, s. 219]

Príkladom prechodného ustanovenia k úpravám zavedeným novelou zákona SNR č. 372/1990 Zb., týkajúcim sa procesnoprávnej regulácie, je § 96a. Novelou zákona SNR č. 372/1990 Zb. sa rozšíril výpočet prostriedkov, ktoré možno použiť na výkon rozhodnutia ukladajúceho peňažné plnenie nad rámec § 77 zákona č. 71/1967 Zb., aj nad rámec § 88a zákona SNR č. 372/1990 Zb. Ak by predmetné ustanovenie nejestvovalo, muselo by sa postupovať podľa novej právnej úpravy aj v prípadoch, o ktorých sa právoplatne rozhodlo v čase, keď páchatel priestupku nemohol rátať s takýmito novými prostriedkami výkonu rozhodnutia.

V prípade novej *hmotnoprávnej úpravy* sa uplatňuje *zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona* bez ohľadu na to, či je táto skutočnosť explicitne upravená v obsahu prechodného ustanovenia novely zákona (k tomu pozri bližšie komentár k odseku 1).

Páchatelom priestupku sa z procesnoprávneho hľadiska rozumie osoba, ktorá bola v konaní o priestupku právoplatným rozhodnutím uznaná vinnou (§ 77).

Komentár k odseku 1. Platné a účinné právne normy *pôsobia do budúcnosti (pro futuro)*. Je to v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Predmetné pravidlo zabezpečuje ochranu skoršieho správania a možnosť predvídať právne dôsledky správania v budúcnosti. Základným predpokladom správania osoby súladného so zákonom totiž je, že osoba musí mať faktickú možnosť z platného právneho poriadku zistiť, aké správanie je zákonom vyhlásené za protiprávne, a tým prispôbiť svoje konanie požiadavkám zákona. K definujúcim znakom právneho štátu patrí preto zákaz retroaktivity právnych noriem (text odseku 1 pred bodkočiarkou).

Slová „*zodpovednosť za priestupok*“ je potrebné interpretovať tak, že za protiprávne konanie osoby sa má považovať len také, ktoré je v čase spáchania priestupku vyhlásené zákonom za protiprávne.

Súčastou tohto posúdenia je aj zistenie, ktoré okolnosti sa podľa účinnej úpravy považujú za okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania osoby alebo zodpovednosť osoby za takéto protiprávne správanie.

Zákon vyhlasujúci konanie osoby za priestupok musí byť v čase spáchania priestupku *účinný*. Nepostačuje, aby zákon (jeho norma) bol len platný. Účinnosť zákona nesmie byť ani v čase spáchania priestupku *pozastavená* rozhod-

nutím Ústavného súdu Slovenskej republiky (čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

Časom spáchania priestupku je čas, resp. deň ukončenia protiprávneho správania páchatela. Uvedené pravidlo sa uplatňuje aj pri *pokračovacom* a *trvácom priestupku*, pri ktorých sa protiprávne správanie fyzickej osoby *posudzuje ako jeden skutok*.

Pokračovací a trváci priestupok sa posudzuje ako priestupok spáchaný v čase účinnosti neskoršieho zákona, ak konanie páchatela časovo zasiahlo do tohto času účinnosti. [12, s. 22] Aby však bolo možné posúdiť tú časť konania páchatela, ktorej sa dopustil pred zmenou zákona, spolu s tou časťou konania, ktorej sa dopustil po zmene zákona, ako súčasť pokračujúceho alebo trvajúceho priestupku, musia byť útoky páchatela pred zmenou zákona trestné. [25, s. 46]

So zmenou *hmotnoprávnej úpravy* zodpovednosti za priestupky treba rátať vždy, pretože zákonná úprava podlieha dynamickému vývoju. Nová právna úprava môže byť menej prísna alebo prísnejšia než tá, ktorá bola účinná v čase spáchania priestupku. V takýchto prípadoch je potrebné aplikovať *zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona*.

Zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona (*nullum crimen, nulla poena sine lege praevia*) je odvodený z princípu viazanosti právom a je neoddeliteľnou súčasťou princípu *právnej istoty*.

Zákaz je upravený:

- v Listine základných práv a slobôd (podľa čl. 40 ods. 6: „Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.“),
- v Ústave Slovenskej republiky (podľa čl. 50 ods. 6: „Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.“).

Zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona vyjadruje v zákone SNR č. 372/1990 Zb. text § 7 ods. 1 za bodkočiarkou.

V záujme spravodlivosti správneho trestania je potrebné postupovať podľa neho nasledujúcim spôsobom:

- ak je nová hmotnoprávna úprava menej prísna, zodpovednosť za priestupok sa posúdi podľa novej úpravy, ktorá v čase spáchania priestupku ešte nebola platná ani účinná,
- ak je nová hmotnoprávna úprava prísnejšia, zodpovednosť za priestupok sa posúdi podľa zákona účinného v čase spáchania priestupku, t. j. podľa úpravy predchádzajúcej, aj keď už v čase rozhodovania nie je platná ani účinná.

Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o priestupku z hľadiska uplatnenia zákazu retroaktivity prísnejšieho zákona je rozhodujúci deň *právoplatnosti rozhodnutia* o priestupku (§ 77).

Slová „*ak je to pre páchatela priaznivejšie*“ vyjadrujú situáciu, keď nová právna úprava už nevyhlasuje konanie páchatela za priestupok.

Za situáciu, keď nová právna úprava *nevyhlasuje konanie páchatela za priestupok*, treba považovať takú, v ktorej nová právna úprava:

- vôbec neprevzala pôvodnú skutkovú podstatu priestupku,
- zrušila povinnosť ustanovenú v osobitnom všeobecne záväznom právnom predpise, na ktorú odkazuje skutková podstata priestupku (predmetný problém sa týka napríklad § 45 a § 46 zákona SNR č. 372/1990 Zb., ktoré sú skutkovými podstatami priestupkov s tzv. blanketovou dispozíciou),
- prevzala pôvodnú skutkovú podstatu priestupku len čiastočne s tým, že posudzovaný skutok páchatela už nie je trestný,
- rozšírila výpočet okolností vylučujúcich protiprávnosť konania alebo okolností vylučujúcich zodpovednosť páchatela a čin bol spáchaný za takejto okolnosti.

Nie je to tak v prípade, keď nová právna úprava zmenila pôvodný názov skutkovej podstaty priestupku, ale obsah páchatelovho konania je rovnaký, a tým aj postihnuteľný podľa novej právnej úpravy. [10, s. 4] Zmena pôvodného názvu však nesmie byť vyvolaná zmenou v úprave objektu skutkovej podstaty priestupku.

Keď nová právna úprava nevyhlasuje konanie páchatela za priestupok, k vyodeniu zodpovednosti nemôže dôjsť. [60, s. 44]

Ak protiprávnosť konania páchatela zanikla z dôvodu novej úpravy *v priebehu správneho konania*, správny orgán je povinný konanie o priestupku *zastaviť* z dôvodu, že *skutok nie je priestupkom* podľa § 76 ods. 1 písm. a).

V prípade *súbehu priestupkov* sa otázka zákazu retroaktivity prísnejšieho zákona posudzuje vo vzťahu ku každému z priestupkov páchatela samostatne.

Jednočinný súbeh skutkových podstát priestupkov podľa nového a starého zákona je vylúčený, rovnako ako je vylúčené posudzovať trestnosť toho istého skutku podľa zákona platného v čase jeho spáchania pri súčasnom použití niektorých ustanovení neskoršieho zákona. [10, s. 4]

Zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona sa uplatňuje vždy, bez ohľadu na to, či je táto skutočnosť vyjadrená v obsahu *prechodného ustanovenia*. Ak by ho aj zákon SNR č. 372/1990 Zb. explicitne nevyjadril, bolo by sa ho možné *účinne dovolať priamo* s poukazom na čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.

§ 46

Iné priestupky proti poriadku v správe

Priestupkom proti poriadku v správe je porušenie aj iných povinností než uvedených v § 21 až 45, ak sú ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi, vrátane všeobecne záväzných nariadení obcí a všeobecne záväzných vyhlášok miestnych orgánov štátnej správy, ak sa takýmto konaním sťažuje plnenie úloh štátnej správy alebo obcí. Za tento priestupok možno uložiť pokutu do 33 eur.

Komentár k § 46

Ustanovenie § 46 má povahu tzv. *blanketovej skutkovej podstaty*, lebo odkazuje na iné všeobecne záväzné právne predpisy, než je zákon SNR č. 372/1990 Zb. („ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi, vrátane všeobecne záväzných nariadení obcí a všeobecne záväzných vyhlášok miestnych orgánov štátnej správy“).

Súčasne má povahu tzv. *zostatkovej skutkovej podstaty*, lebo vymedzuje iné priestupky proti poriadku v správe, než sú tie, ktorých sa osoba môže dopustiť porušením povinností uvedených v § 21 až § 45 zákona SNR č. 372/1990 Zb.

Na základe skutkovej podstaty priestupku v § 46 nie je možné sťahovať priestupky proti verejnému poriadku (§ 47, § 48), priestupky extrémizmu (§ 47a), priestupky proti občianskemu spolunažívaniu (§ 49) a priestupky proti majetku (§ 50). Je to preto, lebo majú odlišný (osobitný) objekt.

Objekt skutkovej podstaty priestupku – verejný záujem na ochrane poriadku v správe.

Správou sa rozumie *verejná správa*. Vzhľadom na to, že ustanovenie § 46 podmieňuje vznik zodpovednosti za iné priestupky sťažením plnenia úloh štátnej správy alebo obcí, je potrebné zúžiť možnosť postihu fyzickej osoby za takéto protiprávne a spoločensky škodlivé konanie len na porušenie povinností, ktoré sa týkajú *výkonu úloh štátnej správy* (orgánmi štátnej správy, vyššími územnými celkami a obcami v rámci preneseného výkonu úloh miestnej štátnej správy podľa čl. 71 Ústavy Slovenskej republiky) a výkonu úlohy samosprávy obcou podľa § 4 ods. 3 zákona SNR č. 369/1990 Zb. Vzhľadom na platnú dikciu zákona SNR č. 372/1990 Zb. nie je možný postih fyzickej osoby na základe § 46 za porušenie povinnosti ustanovenej vo všeobecne záväznom nariadení samosprávneho kraja vydanom vo veciach územnej samosprávy podľa § 4 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z. z.

Poriadok v správe – stav riadneho, nerušeného a bezporuchového plnenia úloh štátnej správy a obcí.

Objektívna stránka skutkovej podstaty priestupku – porušenie ustanovenej povinnosti, ak sa takým konaním sťažuje plnenie úloh štátnej správy alebo obcí.

Povinnosť možno porušiť aj jednorazovým konaním. Vždy bude záležať od konkrétnej formulácie povinnosti vo všeobecne záväznom právnom predpise.

Rovnako tak od obsahu všeobecne záväzného právneho predpisu bude závisieť, či porušiť povinnosti bude možné tzv. komisiívnym, alebo tzv. omisiívnym konaním (pozri § 4 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb.).

Povinnosti ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi – sú to povinnosti uložené fyzickým osobám všeobecne záväznými právnymi predpismi vyhlásenými v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a v Zbierke zákonov.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. všeobecne záväznými právnymi predpismi sú Ústava Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony, nariadenia vlády Slovenskej republiky, vyhlášky a opatrenia ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, iných orgánov štátnej správy a Národnej banky Slovenska.

Keďže povinnosti sa ukladajú v súlade s čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sú to *zákony a nariadenia vlády Slovenskej republiky podľa čl. 120 ods. 2*, ktoré ustanovujú povinnosti. Nie je však vylúčené, aby sa upravili aj v tzv. vykonávacom právnom predpise (napr. vo vyhláske ministerstva). Smie sa tak však urobiť len na základe a v medziach výslovného splnomocnenia zákona.

Medzi všeobecne záväznými právnymi predpismi treba zaradiť aj *všeobecne záväzná nariadenia samosprávnych krajov* vydávané podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 302/2001 Z. z. Vyhlasujú sa na úradnej tabuli samosprávneho kraja.

Povinnosti ustanovené všeobecne záväznými nariadeniami obcí – obec má právomoc vydávať všeobecne záväzná nariadenia vo veciach územnej samosprávy (§ 6 ods. 1 zákona SNR č. 369/1990 Zb.) a vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy (§ 6 ods. 2).

Všeobecne záväzná nariadenia obce je všeobecne záväzným právnym predpisom obce, ktoré sa vyhlasuje na úradnej tabuli v obci.

Povinnosti ustanovené všeobecne záväznými vyhláškami miestnych orgánov štátnej správy – ide o povinnosti ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vydávanými miestnymi orgánmi štátnej správy podľa § 5 zákona č. 180/2013 Z. z. Vyhlasujú sa uverejnením vo Vestníku vlády Slovenskej republiky.

Z formulácie textu § 46 zákona SNR č. 372/1990 Zb. súčasne vyplýva zákonný limit pre normotvorcu – má len právomoc vo všeobecne záväznom právnom predpise *vymedziť konanie* fyzickej osoby, ktoré zakladá zodpovednosť za priestupok podľa § 46. Nesmie ísť nad rámec ustanovenia § 46 (upraviť odlišne formu zavinenia). Je taktiež vylúčené, aby ustanovil druh a výšku sankcie za priestupok

inak než zákon SNR č. 372/1990 Zb., a to aj ak by takýmto všeobecne záväzným právnym predpisom bol osobitný zákon.

Nestačí, že ide o povinnosti ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vrátane všeobecne záväzných nariadení vyšších územných celkov, všeobecne záväzných nariadení obcí a všeobecne záväzných vyhlášok miestnych orgánov štátnej správy, ak ich porušenie nie je spôsobilé *sťažiť plnenie úloh štátnej správy alebo obcí*.

Z formulácie § 46 vyplýva, že priestupok proti poriadku má charakter výlučne *poruchovej skutkovej podstaty priestupku* (zákon neumožňuje ako priestupok na základe § 46 stíhať konanie, ktorým páchatel ohrozí plnenie úloh štátnej správy alebo obcí).

Zákonom požadovaným dôsledkom konania páchatela je *sťaženie plnenia úloh štátnej správy alebo obcí*. Taký protiprávny a spoločensky škodlivý stav porušuje verejný záujem na riadnom, nerušenom a bezporuchovom plnení úloh štátnej správy a obcí.

Zákon SNR č. 372/1990 Zb. nevyžaduje ako dôsledok *podstatné sťaženie plnenia úloh* štátnej správy a obcí (t. j. situáciu, keď vykonanie úloh je síce možné, ale len za podstatne sťažených podmienok), či dokonca *marenie plnenia úloh* štátnej správy alebo obcí (t. j. stav, keď sa v dôsledku konania páchatela úlohy nedosiahli a vykonať ich ani nie je možné). Uvedené dôsledky konania páchatela by mohli zakladať trestnoprávnu, nie administratívnu zodpovednosť fyzickej osoby (pozri trestný čin *marenia výkonu správy daní* podľa § 278a Trestného zákona).

Sťažiť plnenie úloh – zavinené konanie páchatela priestupku zapríčiní, že plnenie úloh štátnej správy alebo obce sa nedosiahne riadne alebo včas, t. j. v rozpore s požiadavkou na výkon verejnej správy ustanovenej osobitným zákonom. Taký stav sa najčastejšie prejaví ako porušenie zásady hospodárnosti alebo rýchlosti výkonu verejnej správy.

„Túto skutočnosť musí dokázať správny orgán, ktorý priestupok prejednáva. Priestupkom podľa § 46 nie je akékoľvek porušenie práva, alebo porušenia práva kvalifikované pomocou spôsobeného následku.“ [64, s. 109]

Musí ísť o výsledok protiprávny, ktorý nie je zavinený orgánom štátnej správy alebo obcou.

Subjekt priestupku – v zásade všeobecný, ak sa povinnosť ustanovená všeobecne záväznými právnymi predpismi vypočítanými v § 46 nevzťahuje na špeciálny subjekt.

Forma zavinenia – postačuje nedbanlivosť.

Ukončenie objasňovania priestupkov. Objasňovanie priestupku sa má skončiť spravidla do jedného mesiaca, keď sa orgán (§ 58 ods. 2 a 3) o priestupku dozvedel.

Objasňovanie vykonávané orgánmi podľa § 58 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. končí procesnými úkonmi podľa § 60 ods. 3.

Objasňovanie vykonávané správnymi orgánmi podľa § 58 ods. 2 sa končí neformálne, lebo zákon neustanovuje žiadnu právnu formu, ktorou by tak mal urobiť. Bude to dňom, keď správny orgán príslušný na prejednanie priestupku dospeje k záveru, že má k dispozícii podklady umožňujúce prejednať priestupok a rozhodnúť o ňom (§ 77).

V nasledujúcej tabuľke sú graficky zobrazené varianty možného postupu orgánu v prvom štádiu konania o priestupkoch podľa tretej časti zákona SNR č. 372/1990 Zb., ktoré *predchádza prejednaniu priestupku z úradnej povinnosti*:

Poznatok z vlastnej činnosti orgánov podľa § 58 ods. 2 a 3	Oznámenie o priestupku orgánu podľa § 58 ods. 2 a 3		
	štátne orgány obce (§ 56 ods. 1)	fyzické a právnické osoby (§ 59 ods. 1)	
Objasňovanie priestupkov			
úkony na obstaranie, preverovanie oznámení, úkony orgánov podľa podkladov (§ 58 ods. 1 a 2) o priestupkoch (§ 56) § 58 ods. 3 (§ 60, § 61)			
Podklad na začatie konania o priestupku (§ 67 ods. 2)			
poznatok z vlastnej činnosti správneho orgánu	oznámenie štátneho orgánu, obce, organizácie alebo občana o priestupku	správa o výsledku objasňovania priestupku	odovzdanie veci orgánom činným v trestnom konaní alebo postúpenie veci orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom

Zistenia v rámci objasňovania z prvého štádia konania slúžia správne mu orgánu príslušnému prejednať priestupok na rozhodnutie v konaní o priestupku (§ 77).

Súčasnou podkladov pre rozhodnutie správneho orgánu sú aj *dôkazy*, ktoré sa v tomto štádiu konania získali. Tým nie je dotknuté procesné právo *obvineného z priestupku* v budúcom konaní o priestupku vyjadrovať sa k získaným dôkazom a uplatňovať skutočnosti a dôkazy na svoju obhajobu (§ 73 ods. 2). Taktiež tým nie je dotknutá povinnosť orgánu vykonávať dokazovanie v rámci prejednávania priestupku (pozri § 34 zákona č. 71/1967 Zb.).

Tieto zistenia a dôkazy vyplývajú zo zdrojov, ktoré zákon SNR č. 372/1990 Zb. označuje ako *podklady na začatie konania o priestupku* (§ 67 ods. 2).

Opatrenia o priestupku. Tzv. predprocesné štádium sa ukončuje úkonmi, ktoré sú z právneho hľadiska *opatreniami orgánov verejnej správy*. [12, s. 123] Nevydávajú sa formou rozhodnutí v správnom konaní, a preto nie sú preskúmateľné postupom podľa zákona č. 71/1967 Zb.

Ako *akt orgánu verejnej správy* sa *vydáva* formou písomného *záznamu*, ktorý je súčasťou spisu.

Dňom vyhotovenia záznamu vzniká právny účinok, ktorý zákon SNR č. 372/1990 Zb. s takýmto opatrením spája.

Právnu povahu opatrenia v prvom štádiu konania o priestupkoch podľa tretej časti zákona SNR č. 372/1990 Zb. majú:

- úkony orgánu oprávneného objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) podľa § 60 ods. 3 písm. a) až c),
- odloženie veci správnym orgánom (§ 66).

Pokiaľ by takýmto opatrením orgánu verejnej správy mohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby priamo dotknuté, ide o *opatrenie orgánu verejnej správy*, ktoré je podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. preskúmateľné v správnom súdnictve na základe správnej žaloby.

Za osobu priamo dotknutú odložením veci (§ 66) *nemožno považovať*:

- *oznamovateľa priestupku* (§ 59 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb.), ktorý nemá v konaní o priestupku procesné postavenie účastníka konania (§ 72),
- *osobu podozrivú z priestupku*, lebo nemá v rámci prvej etapy konania o priestupkoch podľa tretej časti zákona SNR č. 372/1990 Zb. procesné postavenie obvineného z priestupku.

Za osobu priamo dotknutú odložením veci – v súlade s § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. – *treba považovať*:

- *poškodeného* (§ 66 ods. 3), ktorý má v konaní o priestupku procesné postavenie účastníka konania (§ 72),
- *navrhovateľa*, ktorý má v konaní o priestupku procesné postavenie účastníka konania (§ 72).

Opatrenia orgánu o priestupku ako akty vydávané v prvom štádiu konania o priestupkoch podľa tretej časti zákona SNR č. 372/1990 Zb. sú reakciou na prekážku brániacu orgánu oprávneného objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) alebo správneho orgánu (§ 58 ods. 2) v ďalšom postupe. Jej existenciu je orgán povinný skúmať počas celého konania z *úradnej povinnosti*.

Výpočet týchto prekážok je ustanovený *taxatívnym* spôsobom. Z iného dôvodu nie je orgán oprávnený ukončiť konanie podľa tretej časti zákona SNR č. 372/1990 Zb.

vyhotovenými samotnou hliadkou ako orgánom objasňujúcim priestupok je v zásade neprípustný, pretože mení orgán objasňujúci priestupok na svedka a naopak.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. augusta 2012, sp. zn. 6Sžo 417/2009) [32, s. 42]

Aj odvolací súd jeho námietku považuje za účelovú, pretože žalobcovi nič nebránilo, aby už v správe o výsledku objasňovania priestupku dňa 5. októbra 2006, ktorú podpísal, uviedol, že on nebol vodičom motorového vozidla v danom úseku, pričom od začiatku namietal iba to, že nesúhlasí s nameranou hodnotou, teda tým, aká mu bola nameraná rýchlosť.

(Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. septembra 2010, sp. zn. 10Sžd 48/2011) [32, s. 42]

Ak obvinený z priestupku nepreukázal relevantným spôsobom zaujatosť príslušníkov polície a ani neuviedol žiaden dôvod, prečo by mali službukonajúci policajti uviesť do úradného záznamu a zápisnice o objasňovaní priestupku nepravdivé údaje, samotná skutočnosť, že nepodpísal zápisnicu o objasňovaní priestupku, neznamená, že skutok nebol dostatočne preukázaný.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. júna 2012, sp. zn. 10Sžd/37/2011)

§ 61

(1) Orgány Policajného zboru sú oprávnené prostredníctvom informačného systému EUCARIS vykonávať automatizované vyhľadávanie údajov o vozidlách evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie, ich vlastníkoch alebo držiteľoch na účely objasňovania týchto priestupkov

- a) **prekročenie najvyššej dovolenej rýchlosti,**
- b) **nepoužitie bezpečnostného pásu alebo iného zadrživacieho zariadenia,**
- c) **nezastavenie vozidla na červený svetelný signál na svetelnom signalizačnom zariadení alebo na príkaz vyplývajúci z dopravnej značky „Stoj, daj prednosť v jazde!“**
- d) **vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu,**
- e) **vedenie vozidla pod vplyvom inej návykovej látky,**
- f) **nepoužitie ochrannej prilby na ustanovených kategóriách vozidiel,**
- g) **nedovolené vedenie vozidla v jazdnom pruhu,**
- h) **používanie telefónneho prístroja alebo vykonávanie inej obdobnej činnosti počas vedenia vozidla.**

(2) Orgán Policajného zboru pri objasňovaní priestupkov podľa odseku 1 vyhľadáva údaje o vozidlách evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie, ich vlastníkoch alebo držiteľoch na základe zadania týchto údajov

- a) členský štát evidencie vozidla,
- b) úplné evidenčné číslo vozidla,
- c) členský štát spáchania priestupku,
- d) dátum spáchania priestupku,
- e) čas spáchania priestupku,
- f) účel vyhľadania vozidla prostredníctvom kódu priestupku
 1. prekročenie najvyššej dovolenej rýchlosti vozidla,
 2. vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu,
 3. nepoužitie bezpečnostného pásu alebo iného zadrživacieho zariadenia,
 4. nezastavenie vozidla na červený svetelný signál na svetelnom signalizačnom zariadení alebo na príkaz vyplývajúci z dopravnej značky „Stoj, daj prednosť v jazde!“,
 5. nedovolené vedenie vozidla v jazdnom pruhu,
10. jazda pod vplyvom návykovej látky,
11. nepoužitie ochrannej prilby,
12. nedovolené použitie telefónneho prístroja alebo vykonávanie inej obdobnej činnosti počas vedenia vozidla.

(3) Ak orgán Policajného zboru zistí údaje o vozidle evidovanom v inom členskom štáte Európskej únie, jeho držiteľovi alebo vlastníkovi automatizovaným vyhľadávaním podľa odseku 1, žiadosť o podanie vysvetlenia zašle držiteľovi alebo vlastníkovi tohto vozidla aj v jednom z úradných jazykov členského štátu, v ktorom je vozidlo evidované.

(4) Žiadosť o podanie vysvetlenia podľa odseku 3 obsahuje najmä informácie o povahe priestupku uvedeného v odseku 1, miesto, dátum, čas spáchania priestupku, názov právneho predpisu, ktorý bol porušený, sankciu a prípadne údaje o zariadení, ktoré sa použilo na zistenie priestupku.

(5) Orgán Policajného zboru môže vykonať automatizované vyhľadávanie údajov aj na základe žiadosti iného orgánu oprávneného objasňovať priestupky uvedené v odseku 1, pričom sa na tento orgán rovnako vzťahujú odseky 2 až 4.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2 ods. 1 (priestupok), § 8 ods. 1 (územná pôsobnosť), § 52 ods. 2 (príslušnosť), § 58 (účel objasňovania a orgány vykonávajúce objasňovanie), § 59 (začatie a skončenie objasňovania), § 60 (úkony v rámci objasňovania priestupkov), § 67 ods. 2 (podklad na začatie konania o priestupku)

Komentár k § 61

Ustanovenie § 61 zákona SNR č. 372/1990 Zb. upravuje právomoc orgánov oprávnených objasňovať priestupky využívať informačný systém EUCARIS a ich postup pri zasielaní žiadostí o podanie vysvetlenia.

Samotné vyhľadávanie údajov je úkonom, ktorý je možné realizovať *len na účely objasňovania priestupkov taxatívnym* spôsobom vypočítaných v odseku 1, na ktoré sa vzťahuje jurisdikcia Slovenskej republiky (pozri § 8 ods. 1 „podľa tohto alebo iného zákona sa posudzuje priestupok, ktorý bol spáchaný na území Slovenskej republiky“).

Vyhľadávanie informácií je oprávnený uskutočňovať *výlučne orgán Policajného zboru*. Robí tak buď z vlastného podnetu (odsek 1), alebo na základe žiadosti iného orgánu oprávneného objasňovať priestupky uvedené v odseku 1 (pozri odsek 5).

Vzhľadom na to, že vyhľadávaním údajov o vozidlách evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie, ich vlastníkoch alebo držiteľoch na účely objasňovania týchto priestupkov môže byť dotknutá *ochrana osobných údajov*, zákon SNR č. 372/1990 Zb. ustanovuje všeobecne záväzné pravidlá pre postup orgánu verejnej moci.

EUCARIS je skrátený názov pre spoločný systém na výmenu údajov o vozidlách a vodičských preukazoch – *Európsky informačný systém vozidiel a vodičských preukazov*.

Zriadenie a vedenie tejto špeciálnej evidencie má medzinárodný základ v *Zmluve o európskom informačnom systéme vozidiel a vodičských preukazov (EUCARIS)* (pozri oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 17/2011 Z. z.), ktorá pre Slovenskú republiku ako zmluvný štát nadobudla platnosť 1. decembra 2010.

Podľa čl. 2 tejto medzinárodnej zmluvy *účelom* Európskeho informačného systému vozidiel a vodičských preukazov je okrem iného „napomáhať pri predchádzaní, vyšetrovaní a stíhaní trestných činov porušujúcich právne predpisy jednotlivých štátov týkajúce sa vodičských preukazov, evidencie vozidiel a iných podvodov a trestných činov týkajúcich sa vozidiel“. Tým je vymedzený *legitímny záujem*, ktorý odôvodňuje zhromažďovať, ukladať tieto údaje a využívať ich. Zmluva v čl. 11 výslovne prikazuje, aby zmluvné strany používali informácie prenesené prostredníctvom Európskeho informačného systému vozidiel a vodičských preukazov *iba na dosiahnutie účelu podľa čl. 2 ods. 2 zmluvy* (čl. 11 ods. 1).

Táto medzinárodná evidencia *nie je verejne prístupná*.

Priamy prístup k údajom uloženým v Európskom informačnom systéme vozidiel a vodičských preukazov na účely ich získavania je zmluvou obmedzený

výlučne na ústredné orgány, ktoré vykonávajú právomoc v predmetnej oblasti (čl. 8). Tieto informácie sa môžu – v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi strán – ďalej odovzdať výlučne policajným orgánom, colným orgánom, orgánom presadzovania práva a národným bezpečnostným orgánom na dosiahnutie účelu podľa čl. 2 ods. 2 zmluvy. Informácie sa *nesmú poskytnúť inému orgánu alebo organizácii* (čl. 9).

Text § 61 zákona SNR č. 372/1990 Zb. je výsledkom transpozície požiadaviek *smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 z 11. marca 2015, ktorou sa uľahčuje cezhraničná výmena informácií o dopravných deliktach súvisiacich s bezpečnosťou cestnej premávky* (Ú. v. L 68, 13. 3. 2015). Účelom tohto záväzného právneho aktu Európskej únie je zrýchliť a zefektívniť vyžiadanie a poskytnutie údajov o vlastníkoch a držiteľoch vozidiel, ktorými boli spáchané určené delikty proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky *na území iného členského štátu ako toho, ktorý dané vozidlo eviduje* (čl. 1).

Transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 bola vykonaná novelou – zákonom č. 388/2013 Z. z.

Komentár k odseku 1. Zákon SNR č. 372/1990 Zb. v súlade s čl. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 vymedzuje právomoc vykonávať automatizované vyhľadávanie údajov *na účely objasňovania priestupkov* vypočítaných v odseku 1.

Účel vyhľadávania ustanovený zákonom je limitovaný v súlade s čl. 3 smernice, podľa ktorého „členský štát deliktu na základe tejto smernice využíva získané údaje na účely zistenia, kto je osobne zodpovedný za dopravné delikty súvisiace s bezpečnosťou cestnej premávky uvedené v článku 2 tejto smernice“. V iných prípadoch takúto právomoc orgán Policajného zboru nemá.

Orgán Policajného zboru je orgán, ktorý je oprávnený prostredníctvom informačného systému EUCARIS *vykonávať* automatizované vyhľadávanie údajov o vozidlách evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie, ich vlastníkoch alebo držiteľoch, a to bez ohľadu na to, či vyhľadávanie uskutočňuje sám ako orgán oprávnený objasňovať priestupky uvedené v § 61 ods. 1 alebo tak robí na základe žiadosti iného orgánu oprávneného objasňovať tieto priestupky (odsek 5).

Na účely smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 sa podľa jej čl. 3 písm. m) pojmom *automatizované vyhľadávanie* rozumie „postup umožňujúci prístup online na prehľadávanie databázy jedného, viac než jedného alebo všetkých členských štátov alebo zúčastnených krajín“.

Komentár k odseku 2. Zákon SNR č. 372/1990 Zb. vymedzuje údaje, na základe ktorých orgán Policajného zboru vyhľadáva údaje v evidencii.

Informačný systém musí nepretržite zabezpečovať prístup k informáciám v evidencii podľa kritérií ustanovených v zákone. Zákonodarca ich ustanovil v súlade s *prílohou I* smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413.

Komentár k odseku 3. Z čl. 5 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 vyplýva povinnosť členského štátu Európskej únie, ktorý sa rozhodol začať konanie o dopravnom delikte súvisiacom s bezpečnosťou cestnej premávky uvedenom v čl. 2 smernice, ustanoviť povinnosť informovať vlastníka, držiteľa vozidla alebo inú identifikovanú osobu podozrivú zo spáchania dopravného deliktu súvisiaceho s bezpečnosťou cestnej premávky. Podľa smernice „ak je to ustanovené vo vnútroštátnom práve, uvedené *informácie zahŕňajú právne dôsledky*, ktoré z toho vyplývajú na území členského štátu deliktu na základe jeho práva“.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 v tejto súvislosti upravuje inštitút *informačného listu* (the information letter). Členský štát deliktu je povinný (na účely zabezpečenia dodržiavania základných práv dotknutých osôb) zaslať informačný list v jazyku, v akom je vyhotovený doklad o evidencii vozidla, ak takýto doklad existuje, alebo v jednom z úradných jazykov členského štátu evidencie.

Zákon SNR č. 372/1990 Zb. transponoval túto povinnosť v § 61 ods. 3 tak, že ukladá orgánu Policajného zboru zaslať *žiadosť o podanie vysvetlenia* držiteľovi alebo vlastníkovi vozidla evidovanom v inom členskom štáte Európskej únie aj v jednom z úradných jazykov členského štátu, v ktorom je vozidlo evidované.

Komentár k odseku 4. *Vzor informačného listu* je ustanovený v *prílohe II* smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413.

Transpozícia prílohy II smernice bola vykonaná tak, že zákon SNR č. 372/1990 Zb. v § 61 ods. 4 ustanovuje *demonštratívny* spôsobom (dikcia „najmä“) *obsahové náležitosti* žiadosti o podanie vysvetlenia, ktoré orgán oprávnený objasňovať priestupok zasiela podľa odseku 3.

Tieto informácie sú buď obligatórne (údaje o priestupku a názov právneho predpisu, ktorý bol porušený), alebo fakultatívne (dikcia „prípadne údaje o zariadení, ktoré sa použilo na zistenie priestupku“).

Okrem informácií výslovne uvedených v odseku 4, žiadosť o podanie vysvetlenia by mala obsahovať – v súlade s prílohou II smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/413 – *formulár odpovede* na nasledujúce otázky:

- Uznávate, že ste sa dopustili uvedeného deliktu?
- Ak to neuznávate, vysvetlite prečo.

Orgán objasňujúci priestupok uvádza pokyn adresátovi pre zaslanie vyplneného formulára s informáciou o následnom postupe orgánu.

správny orgán je povinný *do vykonania úkonov v záujme došetrenia* správne konanie vo veci priestupku *prerušiť* (§ 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb.). Zákon tak nepriamo určuje lehotu, v ktorej bude konanie prerušené. Uvedenú skutočnosť je správny orgán povinný uviesť vo výroku rozhodnutia o prerušení konania.

Procesnoprávnou podmienkou vydania rozhodnutia o prerušení konania o priestupku je, že správny orgán požiadal o vykonanie došetrovania.

Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa nemožno odvolať (§ 29 ods. 3).

Vzhľadom na to, že prerušenie konania o priestupku nemá vplyv na plynutie zákonnej *lehoty pre zánik zodpovednosti za priestupok* (§ 20 zákona SNR č. 372/1990 Zb.), orgán oprávnený objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) je povinný v rámci došetrenia priestupku postupovať *bezodkladne*.

V konaní o priestupku správny orgán z vlastného podnetu pokračuje po skončení došetrenia priestupku [54, s. 75 – 76] dňom, keď sa o výsledku vykonaného došetrenia dozvedel.

Zákon neobmedzuje správny orgán, že by nemohol *v tej istej veci* opäť požiadať o vykonanie iných úkonov v záujme došetrenia, pokiaľ sú splnené podmienky podľa § 69.

§ 70

Náhrada škody

(1) Ak uplatnil ten, komu bola priestupkom spôsobená majetková škoda, nárok na jej náhradu v konaní o priestupku (ďalej len „poškodený“), pôsobí správny orgán, ktorý priestupok prejednáva, na to, aby škoda bola dobrovoľne nahradená.

(2) Ak škoda a jej výška bola spoľahlivo zistená, a nebola dobrovoľne nahradená, uloží správny orgán páchatelovi priestupku povinnosť ju nahradiť; inak odkáže poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody na súd alebo na iný príslušný orgán.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2 ods. 1 (priestupok), § 12 ods. 1 (kritériá pre určenie druhu a výmery sankcie za priestupok), § 21 ods. 1 písm. d), e) (priestupky vyskytujúce sa na viacerých úsekoch správy), § 22 ods. 1 písm. g) (priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky), § 35 ods. 1 písm. e) (priestupky na úseku poľnohospodárstva, poľovníctva a rybárstva), § 42 ods. 1 písm. a) (priestupky na úseku všeobecnej vnútornej správy), § 47 ods. 1 písm. e), g) (priestupky proti verejnému poriadku), § 47a ods. 1 písm. c) (priestupky extrémizmu), § 50 ods. 1 (priestupky proti majetku), § 58 ods. 1 písm. e) (objasňovanie priestupkov), § 60 ods. 4 písm. c) (obsah správy o výsledku objasňovania priestupku), § 66 ods. 3 (odloženie

veci), § 68 ods. 1 druhá veta (návrhový priestupok), § 72 písm. b) (účastníci konania), § 77 (výrok rozhodnutia), § 81 ods. 2 (odvolanie)

Komentár k § 70

Predmetom úpravy § 70 je tzv. adhézne konanie.

V právnej teórii sa *adhéznym konaním* nazýva procesný postup orgánu, v ktorom sa rozhoduje o súkromnoprávnom nároku osoby, ktorej bola protiprávnym a spoločensky škodlivým konaním páchatela verejnoprávneho deliktu spôsobená škoda.

Adhézne konanie *nie je samostatnou časťou* konania o priestupku, ale jeho súčasťou. Jeho *cieľom* je zabezpečiť uspokojenie nároku osoby (fyzickej alebo právnickej), ktorej bola priestupkom spôsobená *majetková škoda* (ďalej len „poškodený“).

Z povahy veci vyplýva, že adhézne konanie je súčasťou tzv. *neskráteného konania* o priestupku.

Keďže blokované konanie ani rozkazné konanie ako formy skráteného konania o priestupku nie sú spôsobené na to, aby sa v nich prejednával nárok z majetkovej škody zapríčinenej priestupkom, správny orgán nesmie v situácii, keď priestupkom bola spôsobená majetková škoda konať o veci v skrátenom konaní. V opačnom prípade by sa poškodenému odňala procesná možnosť uplatniť si jeho súkromnoprávny nárok už v konaní pred orgánom verejnej správy. [71, s. 284] Možno však pripustiť, že ak sa *prejednáva priestupok na mieste* a obvinený z priestupku sa s prítomným poškodeným dohodli vo veci dobrovoľnej náhrady majetkovej škody spôsobenej priestupkom, právomoc správneho orgánu vybaviť priestupok v blokovanom konaní uložením sankcie páchatelovi nie je dotknutá (za predpokladu, že protiprávne konanie nemá taký vysoký stupeň spoločenskej škodlivosti, ktorý by znemožňoval prejednať priestupok v blokovanom konaní).

Adhézne konanie je *fakultatívne*, t. j. *uskutoční sa len vtedy, keď poškodený uplatnil* svoj nárok na náhradu majetkovej škody v konaní o priestupku. Ak tak neurobil, správny orgán o nároku poškodeného v konaní o priestupku nekoná.

Účelom úpravy adhézneho konania podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. je urýchlenie a úspora nákladov konania, ktoré by boli spojené s prejednaním nároku na náhradu škody v civilnom procese pred súdom alebo iným orgánom. Z tohto dôvodu je potrebné využiť ho vždy.

Adhézne konanie podľa § 70 *nemá právnu povahu sporového konania*. Zákon SNR č. 372/1990 Zb. ani neustanovuje právomoc správneho orgánu schváliť zmier medzi obvineným z priestupku a poškodeným. Z tohto dôvodu je neprí-

pustné, aby v rámci *adhézneho konania* správny orgán rozhodol formou zmiery (§ 48 zákona č. 71/1967 Zb.).

Poškodený má v trestnom konaní právo uplatňovať konkrétne návrhy na účely uzavretia zmiery alebo dohody s páchatelom trestného činu (pozri § 46 ods. 6 Trestného poriadku) a trestné stíhanie je neprípustné, ak sa trestné stíhanie skončilo rozhodnutím o schválení zmiery a zastavením trestného stíhania (§ 220).

Kým § 70 zákona SNR č. 372/1990 Zb. upravuje právomoc správneho orgánu v *adhéznom konaní*, procesné práva poškodeného ako *účastníka konania* podľa § 72 písm. b) vyplývajú:

- zo špeciálnej úpravy v zákone SNR č. 372/1990 Zb. (pozri § 77, § 81 ods. 2),
- zo všeobecnej úpravy v zákone č. 71/1967 Zb.

Touto reguláciou nie sú dotknuté *ďalšie práva* poškodeného podľa zákona SNR č. 372/1990 Zb. mimo konania o priestupku – pozri § 66 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. (právo poškodeného byť upovedomený).

Náhradu majetkovej škody si možno úspešne uplatňovať v *adhéznom konaní* bez ohľadu na to, či ide o priestupok prejednávany z úradnej povinnosti alebo o tzv. návrhový priestupok.

Dôkazné bremeno v *adhéznom konaní* spočíva na osobe poškodeného. Je povinnosťou a záujmom poškodeného, aby majetkovú škodu (jej výšku) doložil a riadne vyčíslil. [11, s. 77]

Správny orgán má povinnosť (podľa § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.) v *adhéznom konaní*:

- postupovať v úzkej súčinnosti s poškodeným ako účastníkom konania,
- dať mu vždy príležitosť, aby mohol svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy,
- poskytovať mu pomoc a poučenie, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpel v konaní ujmu.

Ochrana poškodeného je v konaní o priestupku nepriamo zabezpečená aj na základe § 195 písm. c) Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého správny súd je povinný *ex offio* prihliadnuť na základné zásady Trestného poriadku. Takouto zásadou je aj *zásada ochrany práv obetí v trestnom konaní* (§ 2 ods. 21 zákona č. 301/2005 Z. z. – bližšie k tomu pozri komentár k § 72 zákona SNR č. 372/1990 Zb.).

Rozhodovaním o nároku na náhradu škody v rámci tzv. *adhézneho konania* nie je dotknutá právomoc správneho orgánu posudzovať, či v konkrétnom prípade bola naplnená skutková podstata priestupku, keď súčasťou jej objektívnej stránky je spôsobená škoda. Táto jeho právomoc sa uplatňuje vždy, bez ohľadu na to, či sa v konkrétnom konaní o priestupku uskutočňuje *adhézne konanie*.

§ 94

Správny orgán svoje právoplatné rozhodnutie o priestupku zruší, ak zistí, že osoba, ktorá bola uznaná vinnou z priestupku, bola za ten istý skutok súdom právoplatne odsúdená alebo bola obvinenia zbavená. Táto osoba má nárok na vrátenie sumy, ktorú už zaplatila na úhradu pokuty a trov konania.

Súvisiace ustanovenia:

§ 2 ods. 1 (priestupok), § 52 (príslušnosť), § 55 (miestna príslušnosť), § 77 (výrok rozhodnutia), § 79 (úhrada trov konania), § 84 (blokové konanie), § 86 (príslušnosť na prejednanie priestupkov v blokovom konaní), § 87 (rozkazné konanie)

Komentár k § 94

Zákon SNR č. 372/1990 Zb. ustanovuje *povinnosť správneho orgánu* zrušiť svoje právoplatné rozhodnutie vo veci priestupku (§ 77) následne po tom, ako súd právoplatne rozhodol o tom istom skutku tejto osoby ako o trestnom čine. Právnym dôvodom je, že právoplatné rozhodnutie o priestupku je *nezákonné*.

Nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je *zapríčinená tým, že správny orgán:*

- nesprávne kvalifikoval skutok ako priestupok, hoci z okolností prípadu vyplývalo, že bola naplnená skutková podstata trestného činu (hmotnoprávny dôvod),
- neodložil vec podľa § 66 ods. 2 písm. b) hoci o skutku sa viedlo trestné stíhanie alebo nezastavil konanie o priestupku podľa § 76 ods. 1 písm. g) hoci o skutku už bolo právoplatne rozhodnuté súdom (procesnoprávny dôvod).

Nezákonnosť, ktorá v dôsledku toho vznikne, spočíva v *porušení princípu ne bis idem*, podľa ktorého „nikoho nemožno trestne stíhať za čin, pre ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby“ (čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky).

Princíp *ne bis in idem* je v takomto prípade porušený z dôvodu, že *súbeh trestného činu fyzickej osoby a priestupku je vylúčený na základe zásady špeciality*.

Vyšľáva to z tzv. *negatívneho vymedzenia* pojmu priestupok v rámci definície priestupku v § 2 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb. („ak nejde o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin“). Negatívne vymedzenie pojmu priestupok odpovedá na otázku, aké konanie nie je možné z právneho hľadiska stíhať ako priestupok. *Iným správnym deliktom postihnutelným podľa osobitných právnych predpisov* sa rozumie konanie, ktoré je iným správnym deliktom fyzickej osoby postihovaným na základe zavinenia. *Trestným činom* treba rozumieť *trestný čin fyzickej osoby*, pretože subjektom priestupku je fyzická osoba. [12, s. 15]

Na základe zásady špeciality nie je možné, aby protiprávne správanie osoby (skutok) naplnil súčasne znaky priestupku i trestného činu fyzickej osoby alebo iného správneho deliktu fyzickej osoby postihnuteľného podľa osobitného predpisu. Nie je preto možné ani viesť konanie a ukladať tresty za tieto druhy alebo kategórie deliktov súbežne.

Tým, že zákonodarca vylúčil v § 2 ods. 1 súbeh dvoch *druhov a kategórií deliktov*, naplnenie znakov trestného činu fyzickej osoby a znakov iného správneho deliktu fyzickej osoby postihnuteľného podľa osobitného predpisu vylučuje jej zodpovednosť za priestupok (hmotnoprávny aspekt).

Keďže posudzovanie konania fyzickej osoby ako priestupku je *vylúčené, z procesnoprávneho hľadiska* sa uvedená skutočnosť premieta v zákonom *pravidle o prednosti súdneho postihu* v prípade trestných činov fyzických osôb a v *pravidle o prednosti postihu iného správneho deliktu fyzickej osoby* na základe zavinenia.

Porušenie princípu *ne bis in idem* je dôvodom pre *zrušenie právoplatného rozhodnutia o priestupku správnym orgánom*, ak sa zistí, že osoba, ktorá bola uznaná vinnou z priestupku, bola za ten istý skutok súdom právoplatne odsúdená alebo bola obvinenia zbavená.

Vzhľadom na nezákonnosť postihu fyzickej osoby je potrebné, aby správny orgán *ex offico* zabezpečil nápravu (odstránenie protiprávneho stavu). Ustanovenie § 94 zákona SNR č. 372/1990 Zb. mu ukladá povinnosť:

- zrušiť právoplatné rozhodnutie,
- zabezpečiť vrátenie sumy osobe, ktorú už zaplatila na úhradu pokuty a trov konania.

Hmotnoprávne aspekty zrušenia právoplatného rozhodnutia o priestupku. Predmetom zrušenia môže byť len *rozhodnutie vo veci samej* (§ 77). Nepôjde o zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým sa zastavilo konanie podľa § 76, pretože to nie je rozhodnutie, ktorým sa obvinený z priestupku uznal vinným z priestupku.

Zákon SNR č. 372/1990 Zb. nelimituje splnenie tejto zákonnej povinnosti podľa § 94 zo strany správneho orgánu žiadnou lehotou. [64, s. 174] Správny orgán ju splní *bezodkladne*, len čo nastanú zákonom vymedzené podmienky.

Správny orgán má povinnosť zrušiť svoje právoplatné rozhodnutie uložené *zákonom*. [12, s. 163] Z tohto dôvodu, ak *nastali všetky zákonom predpokladané podmienky*, nemôže sa sám rozhodnúť, či tak urobí.

Jeho aktivita sa v tomto ohľade predpokladá, ak:

- jestvuje právoplatné rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bola osoba uznaná vinnou z priestupku,
- jestvuje právoplatné rozhodnutie súdu o odsúdení alebo o zbavení obvinenia osoby, ktorá bola uznaná vinnou z priestupku správnym orgánom,

- rozhodnutie súdu aj správneho orgánu sa vzťahuje na ten istý skutok,
- správny orgán túto skutočnosť zistil (čiže sa o nej dozvedel).

Predpokladom pre aplikáciu § 94 je, aby šlo o *totožný skutok*. Totožnosť skutku je daná, ak je *súčasne* daná:

- totožnosť protiprávneho správania,
- totožnosť páchatela deliktu a
- totožnosť záujmu chráneného zákonom, ktorý páchatel deliktu ohrozil alebo porušil.

Podľa odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. mája 2012, sp. zn. 5 Tdo 26/2012: „Keďže podstata skutku spočíva v konaní a v jeho následku, bude *totožnosť skutku zachovaná vždy vtedy, ak bude zachovaná buď totožnosť konania, alebo totožnosť následku*. To platí nielen v prípade *absolútnej zhody* v konaní alebo v následku, ale tiež v prípadoch, keď bude zachovaná *úplná zhoda aspoň v konaní pri rozdielnom následku alebo naopak*, ak bude zachovaná *úplná zhoda aspoň v následku pri rozdielnom konaní*. *Totožnosť skutku bude dokonca zachovaná aj v prípadoch len čiastočnej zhody v konaní alebo len čiastočnej zhody v následku, avšak iba vtedy, ak pôjde o čiastočnú zhodu v podstatných okolnostiach*, ktorými sa rozumejú predovšetkým skutkové okolnosti charakterizujúce konanie alebo následok z hľadiska formálnych znakov skutkových podstat trestných činov a im po formálnej stránke korešpondujúcich priestupkov, ktoré prichádzajú do úvahy.“

Ako príklad možno uviesť situáciu, keď osoba bola postihnutá v priestupkovom konaní za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, t. j. za porušenie § 4 ods. 3 písm. b) zákona o premávke na pozemných komunikáciách. V trestnom konaní bola následne odsúdená za ublíženie na zdraví z nedbanlivosti, ktoré spôsobila tým, že porušila dôležitú povinnosť uloženú jej podľa zákona o premávke na pozemných komunikáciách. V tomto prípade nejde o stav, kedy by sa znaky trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 223 Trestného zákona a znaky skutkovej podstaty priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom do 31. decembra 2008 zhodovali. Každá norma *chráni iný objekt* (na jednej strane je zdravie človeka, na strane druhej záujem na zabezpečení plynulej a bezpečnej cestnej premávky). Obvinenému však v trestnom konaní nesmie byť opakovane pričítané porušenie dôležitej povinnosti uloženej v § 4 ods. 3 písm. b) zákona o premávke na pozemných komunikáciách, keďže za jej porušenie bol už obvinený v konaní o priestupku postihnutý. Na túto skutočnosť súd v rámci vyvodenia trestnej zodpovednosti prihliadne. Princíp *ne bis in idem* nie je dotknutý a správny orgán nemá povinnosť postupovať podľa § 94 zákona SNR č. 372/1990 Zb.